

Vem var Olof Knappe Strömstierna?

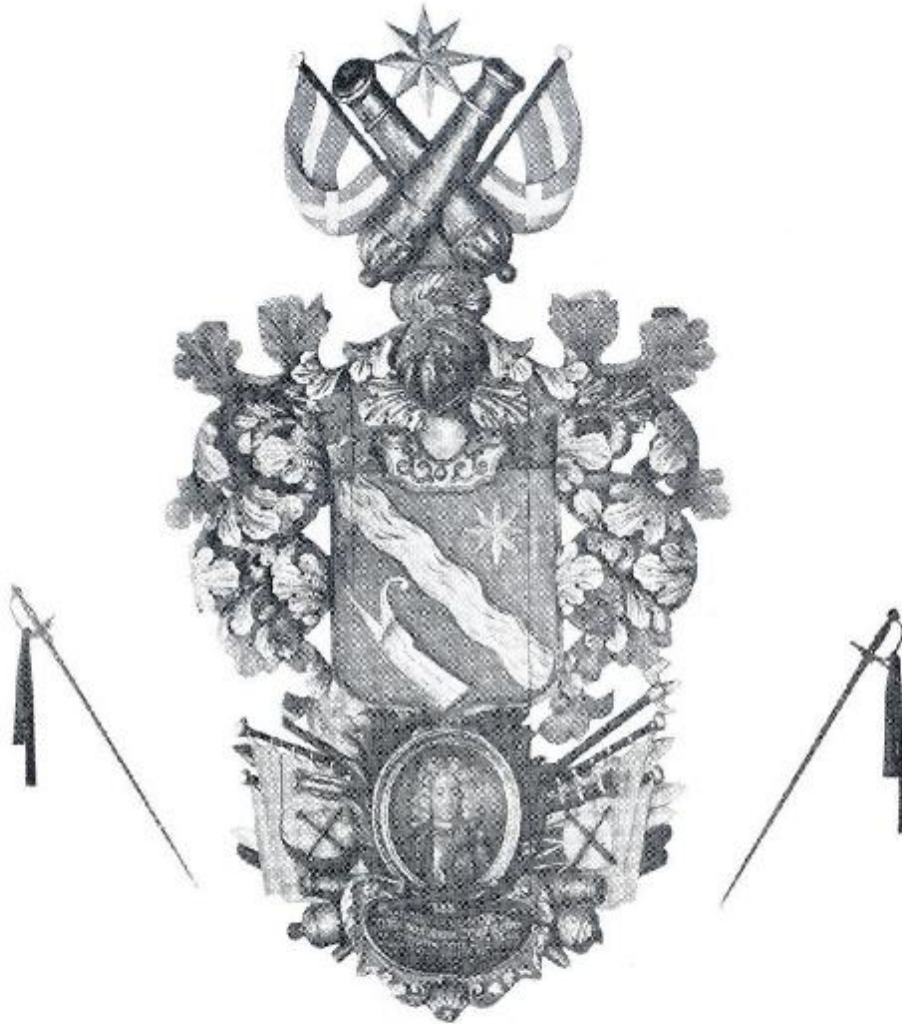
- 1664 Olof Knappe föds, son till fiskaren Nils Knappe på Käringön. (LP 1997-02-07)
- 1672-1697 Olof Knappe går till sjöss och seglar först inrikes sjöfart, sedan utrikes fram till år 1697. Olof tjänstgör bland annat i Holland, inom det ostindiska kompaniet samt för generalstaterna, där han uppnår löjtnants grad. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan)
- 1689 Olof Knappe gifter sig med Christina Thorvedsdotter Ström från Marstrand, dotter till rådman Torved Nilsson Ström och hans hustru Margareta Mattsdotter samt bror till Nils Thorvedsson Ström, år 1727 adlad Strömcrona. (Eskil Olán, Marstrands historia, sid 191, 195) (Nils Lindbergh/I, sid 431: skriver Tormosdotter.)
- 1691 Olof Nilsson Knappe tar tjänst som styrman på skeppet CAROLUS som ägs av skepparen Helge Börjesson. Resan är först ställd till Lissabon och sedan till Hamburg. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 95)
- 1696-12-.. En stark storm drabbar västkusten och utanför Käringön grundstöter skutan UNGA RYTTAREN lastad med råg. Olof Knappe samlar öns befolkning och man lyckas bärga skeppets last. Myndigheterna ger räddningsarbetet beröm och Käringöns befolkning får behålla halva lasten som bärgarlön. Olof Knappe får berömmet ”en rasande duktig karl”. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 95)
- 1698 Olof Knappe erbjuds tjänst inom den svenska flottan. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan)
- 1700-01-28 Olof Nilsson Knappe krävs vid häradstinget med Orust och Tjörn av änkan till skepparen Helge Börjesson, Kerstin Kristmansdotter från Onsala socken i Halland, att återbetala en del av den sjömanshyra som Olof skall ha fått för mycket enligt käranden. Rätten ogiltigförklarar änkans krav på Olof Knappe. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 95-96)
- 1700-03-14 Olof Knappe utnämns till kapten i svenska flottan. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1701-05-27 Från Göteborg utgår en marin expedition med uppgift är att inta och ödelägga Rysslands nyss anlagda enda stad vid Ishavet, Arkhangelsk. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 236) (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 101)
- Tidigt på morgonen den 27 maj lättar eskadern ankar och går till sjöss nära två månader försenad, jämfört med den ursprungliga planen. Expeditionen består av fregatterna VARBERG, ELFSBORG och MARSTRAND, flöjten SOLEN, snaven MJÖHUNDEN samt galeoterna TÖVA-LITET och FALKEN.
- Besättningsstyrkan, inklusive särskilt kommenderade lantsoldater, uppgår till 828 man, och bestyckningen är 127 kanoner. Chef för eskadern med kommendörs namn är Carl Henrik Löwe eller Lewe. Olof Knappe för befäl på fregatten MARSTRAND.

Expeditionens förlopp har utförligt skildrats av Wilhelm Berg i "Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia" IV, Göteborg 1888, och av Ernst Holmberg i Karolinska förbundets årsbok 1918. (N.F. Holm, Kampen om ryska ishavsvägen på Karl XII:s tid. Skrifter utgivna av Sjöhistoriska Samfundet n:o 9. Uppsala 1948)

- 1701 Olof Knape tjänstgör på fregatten VARBERG. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1704 Olof Knape blir chef för första enrolleringskompaniet i Bohuslän, dvs båtsmansvärningen. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan) (LP 1997-02-07)
- 1709 Den svenska regeringen börjar stödja kaparnas verksamhet runt de svenska farvattnen. Den mest kände svenska kaparkaptenen är Lars Gathe, adlad Gathenhjelm.
- De svenska kaparna tar danska, norska, engelska, holländska och tyska fartyg som priser. De flesta av dessa förs in till Göteborg där auktion hålls på fartyg och last. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 245-249)
- 1709-1713 Olof Knape beskyddar den bohuslänska skärgården med galärer och skärbåtar samt konvojerar handelsfartyg. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan)
- 1710-1711 Olof Knape tjänstgör på fregatten ÄLVSBERG. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1712-12-04 Överstelöjtnant Håkan Gyllenbjälke säljer Vese (Wässe) gods för 6.300 daler silvermynt till Olof Knape. I köpet ingår även ett antal gårdar i bland annat Tveten, Skarstad och Lingatan. (Rydstrand, Vargatider, sid 247) (Nils Lindbergh/I, sid 431)
- 1713 Vid tinget på Mellby begär Olof Knape "tingsrättens attestation om varest kyrkovägen från hans nyligen inköpta säteri Vese till Bro socken-kyrka under forna tider legat". Tingsrätten låter utröna hur vägen fordom gått. (Rydstrand, Vargatider, sid 158)
- 1714-03-11 Olof Knape utnämns till scoutbynacht vid Göteborgseskadern. (Bengt Nilsson, Linköping) [Anm: Scoutbynacht kan troligen närmast jämföras med graden konteramiral.]
- 1714-1715 Olof Knape tjänstgör på fregatten KALMAR. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1715 Olof Knape seglar med fyra fregatter i Nordsjön och tar många prisfartyg. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan)
- 1715-05-30 Lysekil upphör som kronofiskeläge genom att Lysekil och Malmön samt några andra kronolägenheter försäljs på häradstinget på gästgivaregården i Mellby.
- Olof Knape på Vese säteri köper de båda fiskelägena för 100 daler silvermynt. Lysekil kostar 60 riksdaler. Lysekil blir sålunda underlydande Vese gods. (Ernst

Hörman, sid 18-19) (Rydstrand, Storgubbar och Småfolk, sid 136) (Thomas Andersson/LP 1993-08-13) (LP 1993-09-29)

Olof Knappe köper vid samma häradsting Knarreviks kronogård för 40 daler silvermynt. (Rydstrand, Vargatider, sid 35) (NL/II, sid 187)

Amiralens sköldemärke, som han erhöill år 1715, består av en blå sköld, varuti finns en vågad ström av silver. Över strömmen lyser en åttauddig stjärna av guld och under densamma en stam av ett äldre krigsskepp, även det av guld. Ovanpå skölden står en öppen tornérhjälm, varöver även lyser en stjärna i guld över två korsvis ställda stycken och två svenska kronflaggor. Lövverkskransen är skuren i ek och målad i guld, silver och blå färg liksom i själva vapnet.

1715 Amiralens sköldemärke ... (Rydstrand, Bro kyrka, sid 55)

1715-12-29 Olof Knappe adlas Strömstierna. (Nils Lindbergh/I, sid 431) (Bengt Nilsson, Linköping)

- 1716-03-08 Olof Strömstierna utnämns till befälhavare för Göteborgseskadern. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1716-04-04 En svensk underhållseskader utrustas i Göteborg och avseglar under befäl av Olof Strömstierna med destination Dynekilen norr om Strömstad. Den danska flottan behärskar Kattegatt och de svenska fartygen tvingas till en långsam inomskärssegling. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 250) (Alf Bjerke, Karl XII i Norge 1716, sid 127 anger att underhållseskadern avseglar 1715-04-15.)
- 1716-04-2x Den svenska underhållseskadern når i slutet av april en passande slutdestination djupt inne i Dynekilen alldeles intill landsvägen Strömstad – Svinesund. Artilleriet blir kvar på transportskeppen. Detta beror troligen på att tjällossningen omöjliggör vidare transport landvägen till Svinesund.
- 1716-06-28 Olof Strömstierna utnämns till vice amiral i svenska flottan. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1716-07-07 Olof Strömstiernas underhållseskader når Dynekilen. Svenskarna uppför ett batteri på en holme för att säkra fartygens ankringsplats mot angrepp. Peder Wessel Tordenskiöld och hans flottstyrka anländer Koster samma dag på kvällen. Han får information om att svenskarna ligger vid Dynekilen. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 251-252)
- 1716-07-08 På morgonen attackerar Tordenskiöld Olof Strömstiernas eskader. Efter en hård drabbning besegras svenskarna och en stor del av den svenska flottstyrkan tas som pris av danskarna. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 252-256)
- 1716-07-10 Förlusten av proviant och ammunition gör att Karl XII återtågar ur Norge. Livdragonerna sänds till Skåne och Västgöta ryttare hemförlovas. Kungen låter cirka 7.000 man kvarstå i norra Bohuslän söder om Svinesund. Karl XII avreser därefter till Skåne.
- Några av galärerna som sänkts av Olof Strömstierna vid Dynekilen tas upp. Planer görs upp för att anlägga fästningen Sundsborg vid Svinesund. Arbetet påbörjas under ledning av generalmajor de la Gardie. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 256-257)
- 1717-05-12 Peder Wessel Tordenskiöld i spetsen för den danska Nordsjöflottan angriper Göteborg för att om möjligt erövra och förstöra därvarande handelsflotta, magasin och varv samt Göteborgseskadern, för att i ett enda slag sålunda tillfoga Sverige obotlig skada.
- Försvaret på den svenska sidan leds av guvernör Carl Gustav Mörner, medan Olof Strömstierna kommenderar flottstyrkan. Det danska anfallet misslyckas och efter två veckors blockad av hamnen drar den danska flottan norrut. (Wilhelm Berg, Bohusläns historia/II, sid 262-268)

- 1717-05-30 Peder Wessel Tordenskiöld försöker tillfångata Olof Strömstierna som befinner sig på sin gård Vese vid Brofjorden. Strömstierna får dock kännedom om planerna och överraskar de skepp ur den Tordenskiöldska eskadern som seglat in i Brofjorden. Linjeskeppet FYEN får grundkänning och strandar.
- 1717 Olof Strömstierna blir chef för roddargastarnas regemente, 3.000 man. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan)
- 1718 Olof Strömstierna leder avsändandet av över 100 fartygslaster med livsmedel och andra förnödenheter från Göteborg till Strömstad, varigenom fälttåget mot Norge möjliggörs. (Nordisk Familjebok, Uggleupplagan)
- 1719-03-18 Olof Strömstierna tar avsked från den svenska flottan med amirals grad. (Bengt Nilsson, Linköping)
- 1720 Kammarkollegium utfärdar skattebrev å fiskeläget Lysekil för amiral Strömstierna "emedan han som mestbudande betalt köpeskillingen därför och åboarna detsamma icke åstundat". Lysekils jord är alltså åter i enskild ägo. (Ernst Hörman, Lysekils historia, sid 19)
- 1721 Olof Strömstierna låter på tinget i Mellby uppläsa en skriftlig uppteckning rörande den gamla traditionen om Bro prästgård och kyrkan på Hala. Detta är troligen den äldsta skriftliga uppteckningen. (Rydstrand, Vargatider, sid 248-250)
- 1721 Olof Strömstierna låter en lantmätare resa till Malmö för att verkställa fördelning av jorden där. Lantmätarens protokoll är delvis bevarat. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 137-138)
- 1722 Olof Strömstierna låter tillverka en ny predikstol till Bro kyrka och som han samma år skänker till kyrkan. Predikstolen är tillverkad av en bildhuggare vid namn Nicolaus Falk. Nedtill på predikstolen finns flera miniatyrmålningar utförda av en okänd mästare. Motiven är från Vese gård, amiralens fartyg och hans utsiktstorn, mm. (Rydstrand, Bro kyrka, sid 26) (Rydstrand, Vargatider, sid 248)
- 1725-10-.. Ägarinnan till Mellby gästgivaregård, Börta Jonsdotter, kallad "Skägga", sedan 1704 änka efter rusthållaren, kyrkvärden och nämndemannen i Mellby Peder Bryngelsson, instämmer Olof Strömstierna tinget. Enligt Börta har Olof avverkat ved i en skogsdunge som tillhör Mellby gård. Börta begär rättvis ersättning för den avverkade skogen. (Rydstrand, Vargatider, sid 189-190)
- 1726 Tinget gör syneförrättning på platsen för den omstridda skogstegen mellan Vese och Mellby. Därvid blir det klarlagt att den största delen av skogen tillhör Mellby. "Skägga" går alltså segrande ur denna strid och detta med all laglig rätt på sin sida. (Rydstrand, Vargatider, sid 190)
- 1728 Olof Strömstierna låter mura sin grav i Bro kyrka. Den ligger i koret och är täckt med en stor täljstenshäll och har rikliga och välbevarade inskriptioner. (Rydstrand, Bro kyrka, sid 59)

1730-09-17 Amiral Olof Knape Strömstierna avlider, 66 år gammal. (Släktdata, BRO-D6)

1730-11-10 Olof Nilsson Knape Strömstierna begravs i Bro kyrka. (Släktdata, BRO-D6)

Ägandeskapet över Malmön och Lysekil går i arv till änkan Christina Ströms brorsdotter, Margareta Strömcrona, dotter till kommandör Nils Thorvedsson Strömcrona. (Ernst Hörman, Lysekils historia, sid 20) (Nils Lindbergh/I, sid 431) (Rydstrand, Storgubbar och Småfolk, sid 138)

Olof Strömstierna äger även tre öar som ligger mellan Hermanö och Kärिंगön - Tornö, Vedholmen och Vallerö.

1746 Christina Thorvedsdotter Ström dör. (NL/I, sid 431: skriver Tormosdotter.)

./

Källor

Thomas Andersson. Lysekilsposten 1993-08-13.

Wilhelm Berg, Bohusläns historia. Del II.

Wilhelm Berg, Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia IV, Göteborg 1888.

Alf Bjerke, Karl XII i Norge 1716.

N.F. Holm, Kampen om ryska ishavsvägen på Karl XII:s tid. Skrifter utgivna av Sjöhistoriska Samfundet n:o 9. Uppsala 1948.

Axel Emanuel Holmberg, Bohusläns Historia och Beskrifning.

Ernst Holmberg, Karolinska Förbundets Årsbok 1918.

Ernst Hörman, Lysekils historia.

NL/I Nils Lindbergh, Bro socken. Stångenässläkter, Del I.

NL/II Nils Lindbergh, Brastad socken. Stångenässläkter, Del II.

Bengt Nilsson, Linköping, se hans hemsida (via Google)

Nordisk Familjebok, Uggleupplagan

Eskil Olán, Marstrands historia.

Sven Rydstrand, Bro kyrka i Bohuslän.

Sven Rydstrand, Storgubbar och Småfolk.

Sven Rydstrand, Vargatider på Stångenäset.

Sven Rydstrand, Vese säteri.

Släktdata.

./